

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Філологічний факультет
Кафедра германської та слов'янської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:
Перший проректор Набока О. Г.

«30» серпня 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література
(англійська))
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мова і література
(англійська))
мова навчання російська

Розробник:

Орел Анна Сергіївна – канд. філол. наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології.

Рецензенти:

Глущенко В. А. – доктор філологічних наук, професор кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Ледняк Ю. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської та слов'янської філології

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри *В. А. Глущенко* Глущенко В. А.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Керівник групи забезпечення *В. А. Глущенко* В. А. Глущенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
30 серпня 2021 р.
протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи студента – 3	20 год.	8
	Практичні	
	18 год.	6
	Самостійна робота	
	82 год.	76
Вид контролю: залік		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія російської літературної мови» є: показати процес виникнення та розвиток російської мови, формування її фонетичної і фонологічної систем, граматичної будови – морфології і синтаксису, зміни лексичного складу і фразеології. Також мета полягає у допомозі студентові засвоїти основні процеси формування і становлення російської літературної мови, засвідчити її безперервний історичний розвиток та вдосконалення, з'ясувати взаємодію між окремими структурними мовними явищами, зрозуміти загально внутрішні і часткові закони мови.

2. МАТРИЦЯ

результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Історія російської літературної мови»

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>Володіти нормами російської літературної мови, навичками аналізу причин і передумов історичних змін в мові.</p> <p>Демонструвати знання основних положень і концепцій у царині історії російської мови, лінгвістичного аналізу тексту.</p> <p>Порівнювати та аналізувати мовну ситуацію в певну історичну епоху на тлі загальної культурної ситуації; аналізувати пам'ятки писемності, визначати характерні риси кожного періоду розвитку російської мови, стилів писемної мови.</p> <p>Вільно володіти російською мовою в її літературній формі.</p>	<p>Інформаційно-рецептивний (робота з підручником, пояснення); репродуктивний метод; проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький методи; практичні методи (усні і письмові тренувальні вправи); лекції, дискусії, бесіди; конспектування, тестування, доповіді, написання рефератів; самостійна робота.</p>	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестування, оцінювання самостійної роботи, залік.</p>

3. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усь ого	зокрема					усьо го	зокрема				
		л	п	л а б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальнотеоретичні запитання. Початок письменності у східних слов'ян як основна передумова виникнення літературної мови.	14	2	2	-	-	10	9,5	1	0,5	-	-	8
Тема 2. Давньоруська літературно- письмова мова київського періоду.	14	2	2	-	-	10	11,5	1	0,5	-	-	10
Тема 3. Літературно- письмова мова московського періоду	14	2	2	-	-	10	11,5	1	0,5	-	-	10
Тема 4. Російська літературна мова другої половини XVII ст.	14	2	2	-	-	10	11,5	1	0,5	-	-	10
Тема 5. Російська літературна мова з середини XVIII ст. Шляхи розвитку російської літературної мови останньої третини XVIII ст.	14	2	2	-	-	10	12	1	1	-	-	10
Тема 6. Карамзінський період розвитку	14	2	2	-	-	10	12	1	1	-	-	10

російської літературної мови. Полеміка про «старий» та «новий» склад.													
Тема 7. О. С. Пушкін – засновник сучасної російської літературної мови.	14	2	2	-	-	10	10	1	1	-	-	8	
Тема 8. Літературна мова ХХ –ХХІ ст.	20	4	4	-	-	12	12	1	1	-	-	10	
Усього годин	120	20	18	-	-	82	90	8	6	-	-	76	

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Загальнотеоретичні запитання. Початок письменності у східних слов'ян як основна передумова виникнення літературної мови.	2	1
2	Давньоруська літературно-письмова мова київського періоду.	2	1
3	Літературно-письмова мова московського періоду.	2	1
4	Російська літературна мова другої половини ХVІІ ст.	2	1
5	Російська літературна мова з середини ХVІІІ ст. Шляхи розвитку російської літературної мови останньої третини ХVІІІ ст.	2	1
6	Карамзінський період розвитку російської літературної мови. Полеміка про «старий» та «новий» склад. Стабілізація норм нової російської літературної мови.	2	1
7	О. С. Пушкін – засновник сучасної російської літературної мови.	4	1
8	Літературна мова ХХ –ХХІ ст.	4	1
	Разом	20	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Історія російської літературної мови як наука. Походження російської літературної мови	2	0,5
2	Мова київської мови.	2	0,5
3	Концепція походження російської літературної мови	2	0,5
4	Літературна мова Московської держави.	2	0,5
5	Зміна мовної ситуації у другій половині XVII ст.	2	1
6	Мовна програма М. В. Ломоносова.	2	1
7	«Новий» склад М. М. Карамзіна.	2	1
8	Літературна мова XX – XXI ст.	4	1
	Разом	18	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Типи давньоруської літературно-письмової мови київського періоду.	10	8
2	Другий південнослов'янський вплив та його значення.	10	10
3	Російська літературна мова першої чверті XVIII ст. Петрівська епоха.	10	10
4	Тенденція демократизації мови, її відображення в літературі.	10	10
5	Значення праць М. В. Ломоносова для історії російської літературної мови.	10	10
6	О. С. Пушкін – основоположник «нової російської літературної мови» на народній основі.	10	10
7	Зміни в літературній мові в післяпушкінську епоху.	10	8
8	Сучасні тенденції в російській літературній мові	12	10
	Разом	82	76

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час реалізації поточного, підсумкового та семестрового контролю застосовуються такі засоби діагностики результатів навчання здобувачів: усне опитування, обговорення проблемних питань, виконання тестів, виконання контрольних робіт та завдань, лінгвістичний аналіз тексту, залік.

7. Рекомендована література

Основна

1. Захарова М. В. История русского литературного языка : учебник и практикум. М. : Юрайт, 2018. 261 с.
2. Захарова М. В. История русского литературного языка: учебник и практикум для вузов / М. В. Захарова. М. : Юрайт, 2020. 261с.
3. Войлова К. А. История русского литературного языка: учебник для среднего профессионального образования / К. А. Войлова, В. В. Леденёва. 2-е изд., испр. и доп. М. : Юрайт, 2019. 432с.
4. Леденёва В. В. История русского литературного языка. Практикум: учебное пособие для вузов/ В. В. Леденёва, Т. В. Маркелова. 2-е изд., испр. и доп. М. : Юрайт, 2020. 246 с.
5. История русского литературного языка: справочные материалы и практикум [Текст]: учебное пособие / авт.-сост. Рут М. Э., Иванова Е. Н.; Екатеринбург, 2017. 128 с.

Допоміжна

1. Ашурова Д. У. Производное слово в свете коммуникационной теории языка. Москва: Флинта, 2017. 267 с.

2. История русского языка: практикум: учебное пособие для вузов/ О. А. Черепанова, В. В. Колесов, Л. В. Капорулина, В. Н. Калиновская. 3-е изд., испр. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2020. 247с.
3. Историческая грамматика русского языка : Энциклопедический словарь / Под ред. В. Б. Крысько. М. : ИЦ «Азбуковник», 2020. 520 с.
4. Рогожникова Р. П. Варианты слов в русском языке. Москва: Флинта, 2016. 372 с.
5. Киприянов В. Ф. Проблемы теории частей речи и слова-коммуникативы в современном русском языке. М. : Академический проект, 2017. 174 с
6. Аванесов Р. И., Сидоров В. Н. Очерк грамматики русского языка. Ч. 1 : фонетика и морфология. М. : Академия, 2017. 448 с.
7. Ломтев Т. П. Из истории синтаксиса русского языка. М. : Академия, 2016. 294 с.
8. Тимофеев К. А. Некоторые вопросы русской грамматики в историческом освещении. М. : Издательский центр «Академия», 2016. 205 с.
9. Булаховский Л. А. Курс русского литературного языка. Т. 2: исторический комментарий. М. : Академический проект, 2016. 361 с.
10. Аникин А. Е. Русский этимологический словарь. Вып. 13. М. : Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова РАН; СПб. : «Нестор-История», 2019. 376 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.twirpx.com/file/322986/>
2. <http://1576.ua/books/6183>
3. https://www.academia.edu/11926587/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D1%80%D1%83%D1%81%D1%81%D0%BA%D0%

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1476>